

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1983-1984**

31 JANVIER 1984

**Projet de loi modifiant l'article 765
du Code judiciaire****RAPPORT
FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR M. WATHELET**

La Commission de la Justice a examiné ce projet lors de la réunion du 31 janvier 1984.

Le Ministre de la Justice donne l'exposé introductif suivant :

« Le projet de loi s'insère dans l'ensemble des mesures élaborées par le Gouvernement aux fins de lutter contre l'arriéré judiciaire. En effet, il tend à limiter l'obligation, pour le ministère public, de donner un avis en matière civile.

On sait qu'actuellement, une série de demandes sont, à peine de nullité, communiquées au ministère public, en vertu de l'article 764 du Code judiciaire. Le projet de loi ne modifie pas cette disposition. Il est, en effet, important que les matières visées par cet article restent des causes obligatoirement communicables. Il en est notamment ainsi

Ont participé aux travaux de la Commission :

Membres effectifs : MM. Cooreman, président; Boel, Mmes Delruelle-Ghobert, De Pauw-Deveen, M. Egelmeers, Mme L. Gillet, M. Goossens, Mme Herman-Michielsens, MM. Lallemant, Pede, Pouillet, Reynders, Mme Staels-Dompas, MM. Vandezande, Van In, Van Rompaey, Verbist, Weckx et Wathelet, rapporteur.

Membres suppléants : MM. Gijs, Lagae et Sondag.

R. A 12669

Voir :

Document du Sénat :

420 (1982-1983) : N° 1 : Projet de loi.

BELGISCHE SENAAAT**ZITTING 1983-1984**

31 JANUARI 1984

**Ontwerp van wet tot wijziging van artikel 765
van het Gerechtelijk Wetboek****VERSLAG
NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
JUSTITIE UITGEBRACHT
DOOR DE HEER WATHELET**

De Commissie voor de Justitie heeft dit ontwerp behandeld tijdens haar vergadering van 31 januari 1984.

De Minister van Justitie heeft de volgende inleidende uiteenzetting gegeven :

« Dit wetsontwerp maakt deel uit van de gezamenlijke maatregelen die de Regering heeft voorbereid om de gerechtelijke achterstand in te halen. Het is immers de bedoeling om het advies van het openbaar ministerie in burgerlijke zaken niet meer in alle gevallen verplicht te stellen.

Het is bekend dat krachtens artikel 764 van het Gerechtelijk Wetboek een aantal vorderingen, op straffe van nietigheid, aan het openbaar ministerie moeten worden medegedeeld. Het wetsontwerp wijzigt die bepaling niet. Het is immers van belang dat in gevallen als bedoeld in dit artikel de mededeling aan het openbaar ministerie verplicht

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

Vaste leden : de heren Cooreman, voorzitter; Boel, de dames Delruelle-Ghobert, De Pauw-Deveen, de heer Egelmeers, Mevr. L. Gillet, de heer Goossens, Mevr. Herman-Michielsens, de heren Lallemant, Pede, Pouillet, Reynders, Mevr. Staels-Dompas, de heren Vandezande, Van In, Van Rompaey, Verbist, Weckx en Wathelet, verslaggever.

Plaatsvervangers : de heren Gijs, Lagae et Sondag.

R. A 12669

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

420 (1982-1983) : N° 1 : Ontwerp van wet.

des demandes relatives à l'état des personnes, aux actes de l'état civil, en matière de faillites, de concordats et de sur-sis de paiement, en matière d'impôts, etc.

De plus, l'article 764 du Code judiciaire prévoit que le ministère public reçoit communication de toutes les causes et y siège lorsqu'il le juge convenable, et que le tribunal ou la cour peut aussi l'ordonner d'office. Le projet ne modifie pas plus cette disposition.

En revanche, le projet a pour unique objet de modifier l'article 765 du Code judiciaire qui rend obligatoire l'avis du ministère public dans les causes déferées au tribunal de première instance et à la cour d'appel, lorsque le juge est appelé à siéger seul.

Il ne s'agit donc pas ici de causes communicables en raison de la matière qu'elles concernent. L'intervention du ministère public se justifie seulement par des considérations d'organisation judiciaire, c'est-à-dire la composition même du tribunal.

C'est que l'article 765 se fonde sur une certaine méfiance à l'égard du juge unique. Pourtant, l'alinéa 2 du même article exclut son application pour les juges uniques que sont le juge des référés et le juge des saisies et lorsque la loi en dispose autrement. Le juge de paix, lui aussi juge unique, statue sans l'avis du parquet. Cette situation n'a jamais soulevé de critiques, malgré l'importance et la complexité que peuvent revêtir les affaires soumises à ces magistrats. De toute façon, la méfiance manifestée à l'égard du juge unique n'apparaît plus comme fondée aujourd'hui.

Il n'est évidemment pas question d'affirmer ici que l'avis donné par le ministère public au juge unique serait toujours dépourvu de toute utilité. Ce qui est inutilement lourd, c'est la nécessité de le donner dans toute affaire, en raison seulement de la composition du tribunal. C'est pourquoi le projet ne porte pas atteinte à la possibilité, pour le ministère public, de recevoir communication de toute cause et d'y siéger lorsqu'il le juge convenable, ni à celle, pour le tribunal ou la cour, d'ordonner d'office cette communication (art. 764, dernier alinéa, du Code judiciaire).

Loin de porter atteinte au rôle du ministère public en droit privé, le présent projet a, au contraire, pour but de le faciliter en permettant au parquet de consacrer plus d'attention aux affaires civiles et commerciales dont la communication reste obligatoire en raison de l'objet du litige, ainsi qu'à celles dont il sera saisi, soit d'office, par le tribunal ou la cour, en raison des questions de principe qu'elles soulèvent ou parce qu'elles intéressent l'ordre public.

blijft. Dat is onder meer het geval voor de vorderingen betreffende de staat van personen, de akten van de burgerlijke stand, inzake faillissement, gerechtelijk akkoord en uitstel van betaling, inzake belastingen, enz.

Artikel 764 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt bovendien dat het openbaar ministerie mededeling krijgt van alle andere zaken en daarin zitting neemt wanneer hij het dienstig acht en dat de rechtbank of het hof de mededeling ook ambtshalve kan bevelen. Deze bepaling wordt door het ontwerp evenmin gewijzigd.

Het ontwerp strekt daarentegen alleen tot wijziging van artikel 765 van het Gerechtelijk Wetboek, dat het advies van het openbaar ministerie verplicht stelt in de zaken die voor de rechtbank van eerste aanleg en voor het hof van beroep worden gebracht, wanneer de alleenrechtsprekende rechter uitspraak doet.

Het gaat hier dus om zaken die medegedeeld moeten worden vanwege het onderwerp waarop ze betrekking hebben. Het optreden van het openbaar ministerie is alleen gegrond op overwegingen die verband houden met de organisatie van het gerecht, d.w.z. de samenstelling van de rechtbanken.

Dat komt omdat artikel 765 berust op een zeker wantrouwen jegens de alleenrechtsprekende rechter. Bij het tweede lid van hetzelfde artikel worden alleensprekende rechters, zoals de rechter in kort geding en de beslagrechter uitgesloten; de regel geldt ook niet wanneer de wet anders bepaalt. De vrederechter, die ook een alleenrechtsprekende rechter is, doet uitspraak zonder het advies van het parket. Deze toestand heeft nooit kritiek uitgelokt, ondanks het belang en het ingewikkeld karakter dat de aan die magistraten voorgelegde zaken kunnen vertonen. Thans blijkt het wantrouwen jegens de alleenrechtsprekende rechter niet meer gegrond te zijn.

Hiermee wordt geenszins bedoeld dat het advies dat het openbaar ministerie aan de alleenrechtsprekende rechter verstrekt altijd van generlei nut zou zijn. Wat de zaak bijzonder omslachtig maakt en als nutteloos overkomt is de verplichting om dit advies in alle zaken te verstrekken, uitsluitend wegens de samenstelling van de rechtbank. Het ontwerp doet derhalve geen afbreuk aan de mogelijkheid waarover het openbaar ministerie beschikt, mededeling te krijgen van alle zaken en daarin zitting te nemen wanneer hij het dienstig acht, noch aan de mogelijkheid waarover de rechtbank of het hof beschikt, de mededeling ambtshalve te bevelen (art. 764, laatste lid, van het Gerechtelijk Wetboek).

Het doel van dit ontwerp van wet is zeker niet de rol van het openbaar ministerie in het privaatrecht te beperken; het wil integendeel die opdracht vergemakkelijken door het parket de mogelijkheid te bieden meer aandacht te besteden aan burgerlijke zaken en aan zaken van koophandel, waarvan het mededeling behoort te krijgen uit hoofde van het voorwerp van het geschil, evenals aan de zaken die ambtshalve dan wel door de rechtbank of het hof aanhangig worden gemaakt, wegens de principiële vragen die zij doen rijzen of omdat zij betrekking hebben op de openbare orde.

Mais, surtout, l'allégement sensible des tâches du parquet, conséquence de la loi en projet, lui permettra d'accroître son efficacité dans le domaine pénal.

Que les parquets soient actuellement surchargés, c'est un fait que personne ne peut sérieusement contester. Devant l'impossibilité, dans un avenir proche, d'augmenter sensiblement leurs effectifs, force est de veiller à ce que leurs efforts se concentrent sur ce qui constitue leur tâche essentielle : l'exercice de l'action publique.

Enfin, le projet ne modifie pas l'obligation, pour le ministère public, de donner un avis dans les matières soumises aux juges de la jeunesse et à la chambre de la jeunesse de la cour d'appel, composée d'un conseiller unique, en raison du rôle important que joue le parquet dans le cadre de la protection de la jeunesse. »

Lors de l'examen de l'article unique du projet, un membre attire l'attention sur la nécessité d'étendre le principe de la communicabilité à tous les magistrats.

Il est souvent difficile pour les parties d'avoir la possibilité de communiquer les pièces nécessaires pour l'instruction de la cause. D'autre part, certaines instances ne disposent pas des moyens suffisants leur permettant d'instruire la cause. En guise d'exemple, le membre cite la procédure en vigueur en matière de tutelle.

Le Ministre de la Justice peut se rallier au souci exprimé par le membre. Toutefois, le projet ne modifie en rien ce qui existe actuellement dans ce domaine. Le problème que soulève le membre concerne plutôt la disposition de l'article 764 du Code judiciaire.

L'article unique est adopté à l'unanimité des 12 membres présents.

Le rapport est approuvé à l'unanimité des 12 membres présents.

Le Rapporteur,
J. WATHELET.

Le Président,
E. COOREMAN.

Dank zij de gevoelige verlichting van de opdrachten die voortvloeit uit de ontworpen wet zal het parket vooral in strafzaken doeltreffender kunnen optreden.

Niemand zal ontkennen dat de parketten thans overbelast zijn. Daar het in de nabije toekomst onmogelijk blijkt de personeelsbezetting aanzienlijk te verhogen, moet ervoor worden gewaakt dat hun inspanningen vooral op hun essentiële taak worden gericht : de strafvordering.

Tenslotte verandert het ontwerp niets aan de verplichting die het openbaar ministerie heeft om een advies te verstrekken in de zaken voorgelegd aan de jeugdrechters en aan de jeugdkamer bij het hof van beroep waarin een alleenrechtsprekend rechter zitting heeft, vanwege de belangrijke rol die het parket vervult in het kader van de jeugdbescherming. »

Bij de behandeling van het enig artikel van het ontwerp wijst een lid erop dat het noodzakelijk is dat alle magistraten mededeling krijgen van de zaken.

Het is vaak moeilijk voor partijen om mededeling te doen van de stukken die noodzakelijk zijn voor de behandeling. Anderzijds beschikken sommige instanties niet over voldoende middelen om de zaak te behandelen. Als voorbeeld noemt het lid de geldende rechtspleging inzake voogdij.

De Minister van Justitie kan zich aansluiten bij de bezorgdheid van het lid. Het ontwerp verandert echter niets aan hetgeen thans op dit gebied bestaat. Het probleem waar het lid zich zorgen over maakt, heeft veeleer betrekking op de bepaling van artikel 764 van het Gerechtelijk Wetboek.

Het enig artikel wordt aangenomen bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

Dit verslag is goedgekeurd bij eenparigheid van de 12 aanwezige leden.

De Verslaggever,
J. WATHELET.

De Voorzitter,
E. COOREMAN.